

Eyde-klyngens årsrapport 2025

01 Om Eyde-klyngen

02 Styrets orientering til årsmøtet

03 Aktiviteter og resultater 2025

04 Organisasjon

Om Eyde-klyngen

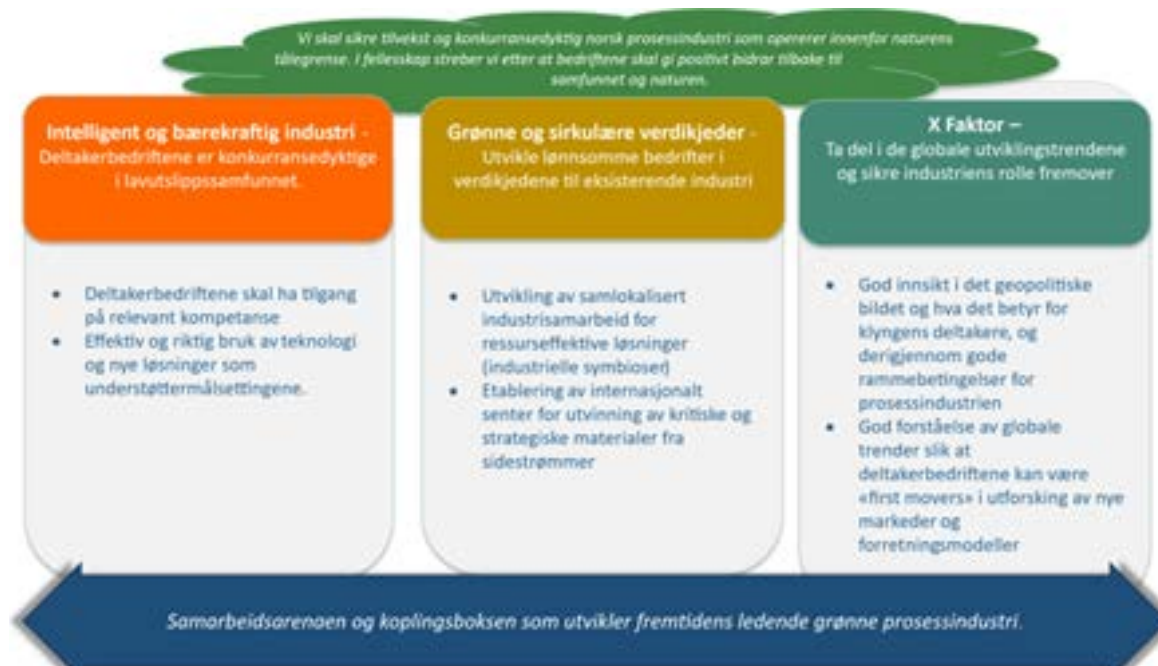
Eyde-klyngen er samarbeidsarenaen og koplingsboksen som bidrar til å utvikle fremtidens ledende grønne prosessindustri. Vi jobber tett med norske og europeiske samarbeidspartnere om å redusere miljøfotavtrykk, utvikle kompetanse og bidra til digital omstilling for å sikre videre utvikling og investeringer i grønn og sirkulær industri og for å ta ned risiko for deltakerbedriftene i en svært urolig tid. Eyde-klyngens kjerneverdier er åpenhet og engasjement, og disse verdiene gjennomsyrrer alt arbeid i klyngen

Hovedmålene er å

- Sikre norsk material- og prosessindustris konkurransekraft i lavutslippssamfunnet
- Bidra til økte investeringer i prosessindustri og nærliggende grønn industri i Norge
- Styrke verdikjeden rundt prosessindustrien og bidra til bærekraftig vekst i leverandørbedrifter knyttet til prosessindustri

Klyngens **visjon** er å sikre tilvekst og konkurransedyktig norsk prosessindustri som opererer innenfor naturens tålegrense. I fellesskap streber vi etter at bedriftene skal gi positivt bidrag tilbake til samfunnet og naturen.

Strategi for 2025-2030

Styrets orientering til årsmøtet

Rammebetingelser

Styret er opptatt av å ha god forståelse for den internasjonale utviklingen, og er tilfreds med at klyngen er tett på utviklingen i EU blant annet gjennom våre posisjoner i samarbeidsplattformen A.SPIRE. I 2025 ble den geopolitiske uroen enda mer prekær, og påvirket direkte rammebetingelser for prosessindustrien i Norge. Det var stortingsvalg og Eyde-klyngens rolle har vært å synliggjøre prosessindustriens betydning for å sikre strategiske verdikjeder for nye politikere på Stortinget. Klyngen har vært pådrivere for at norske myndigheter skal implementere europeisk lovgivning og satsinger, som Critical Raw Materials Act, og behovet for å knytte Norge enda tettere til EU.

Omdømme og rekruttering

Industrien er helt avhengig av kompetanse og godt omdømme. Det var fortsatt **positiv vekst i søkertall** til yrkesfagene i 2025– en trend Eyde-klyngen aktivt har bidratt til gjennom skolebesøk, rådgiverdager og arrangement under Arendalsuka Ung.

Kompetanse og utvikling

Faggruppene er klyngens grunnmur og leverte høy aktivitet gjennom året. Vi ser økende deltakelse på faglige møteplasser. FoU-forum og EU-nettverket Prosess2030 fungerer godt for å initiere til samarbeid om FoU-prosjekter. I 2025 mottok medlemsbedriftene totalt **253 MNOK** i støtte fra norske og europeiske virkemiddelaktører.

Utsiktene fremover

Den geopolitiske situasjonen, sammen med naturkrisen, klimakrisen og tilgang på kompetanse er utfordringer som styret mener deltakerne i Eyde-klyngen må samarbeide om å forstå, og se etter løsninger på. Klyngens rolle er å redusere risiko og å hjelpe deltakerbedriftene med å håndtere usikkerhet.

Eyde-klyngen vil i 2026 ha særlig fokus på:

- **redusere risiko for industrien på grunn av den geopolitiske uroen**
- **utvikle relevant lavterskeltilbud for kompetanseøkning**
- **etablering av senter og gjennomføre prosjekter for resirkulering av kritiske og strategiske råmaterialer**
- **å synliggjøre industriens rolle i samfunnet**

Aktiviteter og resultater

45
arrangementer

2100
deltakere

253 MNOK
i FoU-støtte til medlemmer

Attraktive arenaer som samler stadig flere

De **digitale formiddagsmøtene** er populære. Temaene engasjerer, og formatet fungerer godt for erfaringsutveksling. Eyde-klyngen leder arbeidet med store arrangementer som **Global Outlook**, åpningsarrangementet i Arendalsukas hovedprogram som samlet ca 700 deltakere; og fra 2024 **Prosess2030**, FoU-konferansen for prosessindustrien.

Eyde-dagen er blitt en tradisjon der vi samler medlemmer til faglig påfyll med ulike tema på programmet. 2025 gjorde vi en vri og inviterte til Dyreparken der det også ble erfaringsutveksling om HMS, bærekraft og kompetansepolitikk tok samlingen for seg digitalisering, energi, materialer og prosessindustriens rolle i en urolig verden.

Arrangementet ble filmet og kan sees på nettsidene våre: <https://www.eydecluster.com/no/aktuelt/2025/vi-lever-i-en-historisk-tid/>

Vi samarbeider med GCE NODE om **NEW - Node Eyde Women** som fikk ny giv i 2025, blant annet med markering av 50 års jubileet til FNs kvinne-år med arrangementet i mars. Det har også vært flere faglige og sosiale samlinger som har hatt god oppslutning.

God deltakelse fra medlemsbedriftene i tiltak for tilgang på relevant kompetanse

Eyde-klyngens nettverk for opplæringsansvarlige jobber med omdømmebygging og rekruttering. De har hatt ansvar for flere vellykkede tiltak, bl.a:

Fagdag for rådgivere

Dagen ga rådgiverne bedre innsikt i hvilke muligheter som finnes for ungdom som velger en karrierevei innenfor prosessindustrien. Tre av Eyde-klyngens medlemsbedrifter stilte med engasjerte fagfolk som delte sine historier og erfaringer.

Arendalsuka Ung

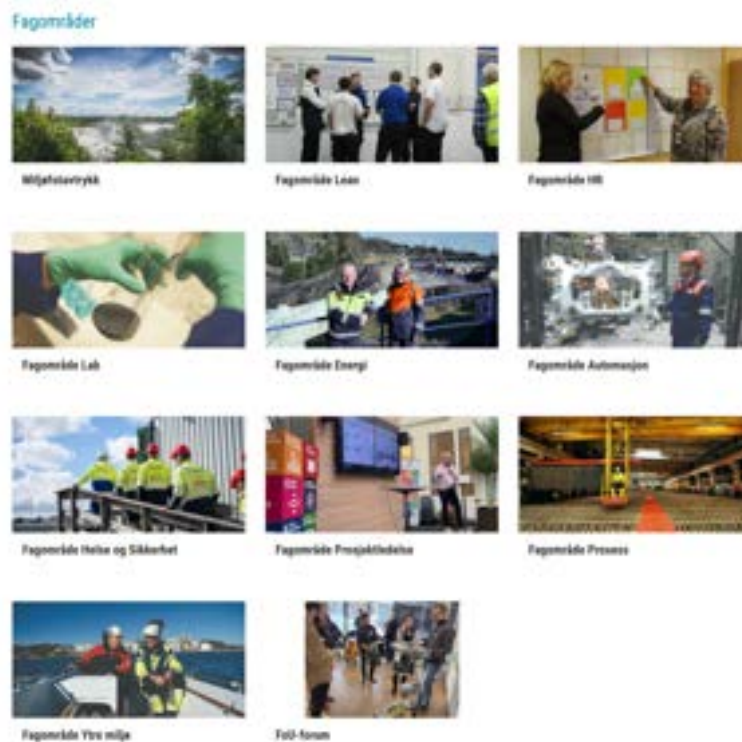
200 ungdom fra fem skoler fra Arendal og Kristiansand. 8 bedrifter: Alcoa, Kymera International, Nikkelverket, Returkraft, Elkem, 3B Fibreglass, GE Healthcare, opplæringskontor, Eydehavns museet sto på poster i en rebus om materialer og prosessindustrien.

Eyde-klyngen har også et godt samarbeid med Universitet i Agder og Fagskolen i Agder:

- **Eyde Industridag** på UiA. Eyde-klyngen og Eyde Lean faggruppe foreleste for masterstudenter om sirkulærøkonomi, bærekraft, geopolitikk, kritiske råmaterialer og batteriverdikjeden.
- **UiA–Eyde Påfyll** fullførte modul 3 og 4 innen transformasjonsledelse, med vekt på Industri 5.0, kunstig intelligens og digitalisering.
- På Fagskolen i Agder ble etter- og videreutdanningstilbudet **Prosess- og energiledelse** etablert høsten 2025, med god deltakelse fra medlemsbedrifter.

Effektiv og riktig bruk av teknologi og nye løsninger som understøtter målsettingene

Faggruppene er klyngens grunnmur og leverte høy aktivitet gjennom året. Vi ser økende deltakelse på faglige møteplasser. Eyde-klyngen er organisert med 11 faggrupper som identifiserer problemstillinger og kompetansegap som klyngen kan løse i fellesskap gjennom arenaer for kompetansedeling og erfaringsoverføring.

Bedriftene selv står ofte for kompetansedeling, og vi ser at det er stor interesse når vi samler fagfolk på bedrift – for eksempel samling om helse og sikkerhet og om energi på Hydro Vigeland.

Digitalisering er ofte tema med ulike faglig inngang og i høst inviterte vi til bred samling om digitalisering i prosessindustrien baserte seg på Prosess21 sin rapport.

Det er også viktig for klyngen å overføre fagkunnskap fra **FoU og EU-prosjekter**. Klyngen deltar i flere EU-prosjekter som på ulike vis utforsker digitalisering i prosessindustrien. Vår rolle er å legge til rette for involvering og spre kunnskap.

Det europeiske prosjektet COGNIMAN jobber for en smartere og bedre automatisert europeisk industri, og ønsker å finne bedre løsninger for å øke samarbeid rundt produksjon og avfall. 3B Fibreglass, medlem av Eyde-klyngen, deltar med en pilot, i samarbeid med NORCE og 13 partnere.

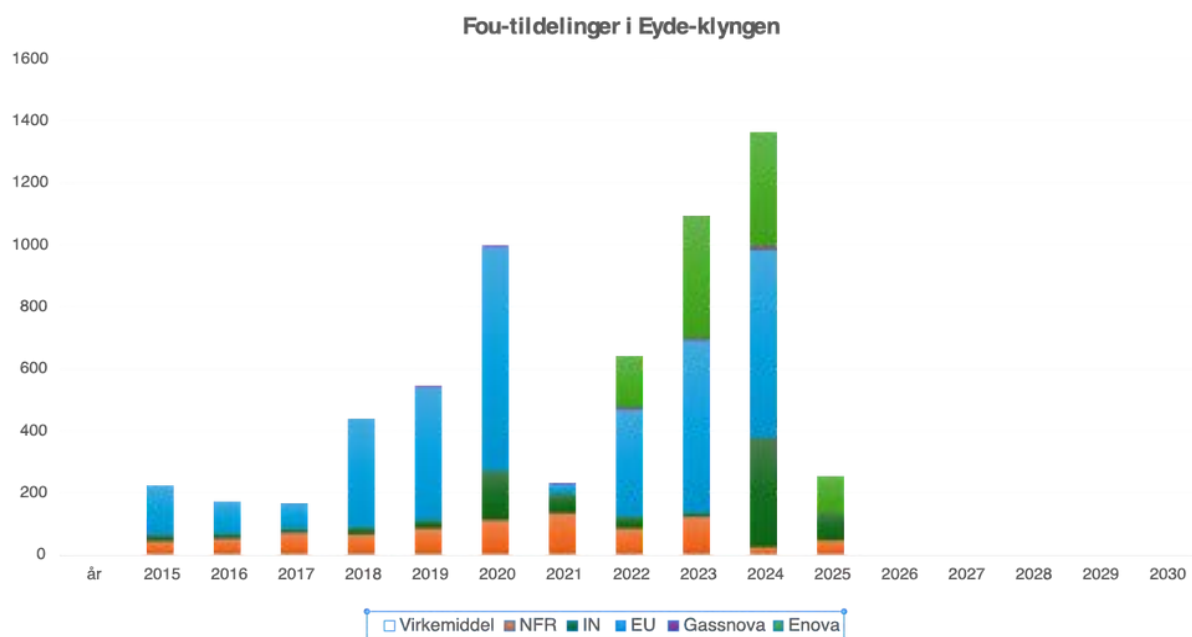
CE-RISE er et europeisk forskningsprosjekt som jobber med å forbedre klimadataene og klimaprognoene i Copernicus Climate Change Service (C3S). Målet er å gjøre klimaanalyser og sesongvarsler mer nøyaktige og sammenhengende. Kunstig intelligens brukes også for å håndtere og slå sammen store datamengder.

Prosjektet LEADS fokuserer på karbonfangstteknologi og hvordan den kan implementeres i industriell skala. Målet med LEADS er å veilede bedrifter til økonomisk støtte, spesielt fra European Innovation Fund (EIF), for implementering av teknologien.

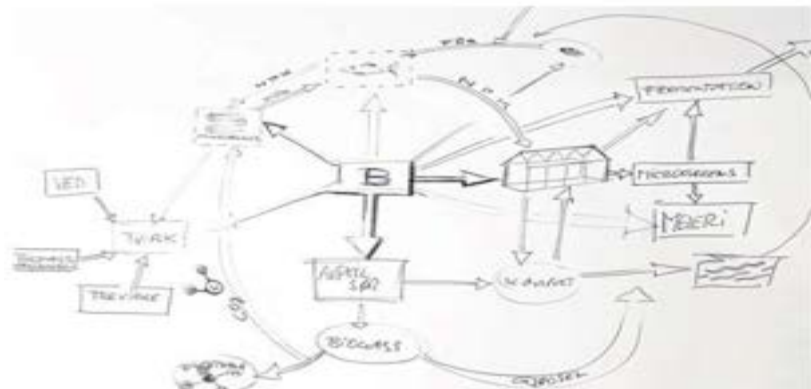
Eyde FoU-forum er klyngens nettverk for identifisering og samhandling om utvikling av nye løsninger og innsikt i muligheter. Året startet med pitchesamling der flere prosjektidéer ble utviklet. Dette er siden fulgt opp med kopling til virkemiddelapparatet. Samlet sett har aktivitetene gitt økt prosjektutvikling og flere søknader til både nasjonale og europeiske ordninger.

I 2025 mottok medlemsbedriftene totalt **1,36 mrd. kroner** i støtte fra norske og europeiske virkemiddelaktører.

Bidrar til nasjonal og europeisk satsing på industriell sirkulærøkonomi

Eyde-klyngens EU-rådgiver leder arbeidsgruppen i Hubs4Circularity, som er EUs satsing på industrielle symbioser. Gjennom dette holder vi oss oppdatert og har et godt nettverk av kunnskap og mulige aktører og bedrifter i Europa. Klyngen deltar også aktivt i nasjonale arbeidsgrupper for å etablere 100 industrielle symbioser/grønne industriparker innen 2030 og i referansegruppen for arbeidet med sirkulært regelverk. Sammen med NORCE har vi utviklet en nasjonal veileder for fasilitering av industrielle symbioser basert på den beste kunnskapen fra Norden og EU.

Denne har fått god mottagelse og vi har presentert den i mange fora. Vi opplever at våre innspill har gehør, blant annet i regjeringens Samfunnsoppdrag for sirkulærøkonomi, som ble lansert i desember. Les mer om veilederen her: <https://www.eydecluster.com/media/i33nl5s0/symbioseveileder.pdf>

Bredt regionalt samarbeid for å utvikle samlokalisert industrisamarbeid for ressurseffektive løsninger (industrielle symbioser)

Målet med prosjektet er å legge til rette for industrielle symbioser i fire områder i Agder. Klyngen har gjennomført dialogmøter med bedrifter på alle fire prioriterte lokasjoner. Vi har ikke kommet i mål med å etablere forretning av sidestrømmer, men det er nå flere «leads». Infrastruktur er en utfordring, og dette var tema i en workshop i samarbeid med SIVA under Arendalsuka. Gjennom prosjektet er det etablert gode relasjoner mellom de ulike aktørene som må samarbeide for å utvikle løsninger. En studietur til Danmarks Green Lab Skive ga inspirasjon til å løfte en ambisjon om Agder Energy Hubs: Å etablere Agder som pilotregion for et effektivt energisystem der fleksibilitet, lagring og gjenbruk av energi blir testet ut i ulike lokaliteter (hubs), og der det også er et mål at en slik lokalitet kan få status som en «regulatorisk testzone» tilsvarende Green Lab. Arbeidet videreføres med bredt samarbeid og finansiering fra både Agder fylkeskommune og Sørlandet kompetansefond.

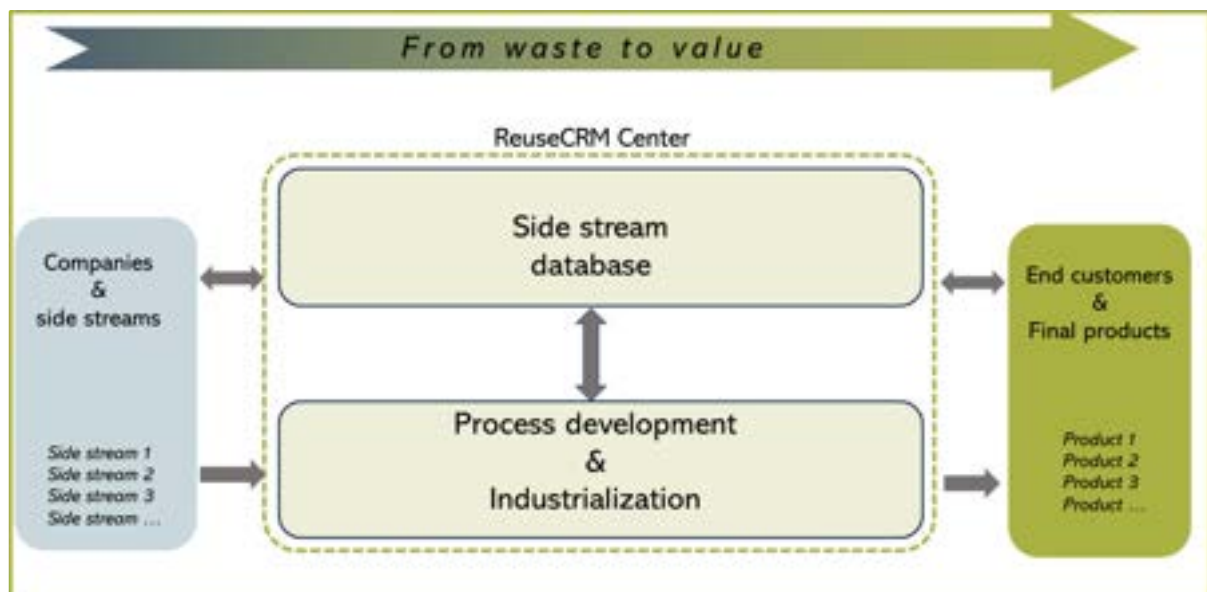
Etablering av internasjonalt senter for utvinning av kritiske og strategiske materialer fra sidestrømmer

Eyde-klyngen har på oppdrag fra regjeringen utarbeidet en database for materialsidestrømmer fra norsk prosessindustri. Over 50 bedrifter har deltatt i dette arbeidet, og det er så langt kartlagt 10 millioner tonn sidestrømmer årlig.

Arbeidet startet i 2020, da med støtte fra Klima- og miljødepartementet. Gjennom prosjektfinansiering fra hhv Klima og miljødepartementet og Sørlandet kompetansefond har klyngen arbeidet med utvikling av databasen og identifisering av case for materialgjenvinning.

I og med det økede fokus på tilgang på kritiske og strategiske råmaterialer (CRM) har Eyde-klyngen løftet muligheten som ligger i å utvinne disse fra sidestrømmer. Ambisjonen er å legge til rette for gjenvinning av CRM gjennom å etablere et internasjonalt industrialiseringssenter. Databasen vil være kjernen i et slikt senter, men det må også knyttes til både material- og industrikompetanse, og ikke minst fasiliteter for testing og pilotering.

I 2025 har klyngen etablert konsortium for å samarbeide om denne ambisjonen – både i Agder i Norge og i Norden, og vi er i posisjon til prosjektstøtte for å realisere senterideen og for å arbeide med case både regionalt, nasjonalt, i Norden og EU. Vi har også løftet dette politisk i og med at Norge vil få forpliktelser når vi implementer EUs Critical Raw Materials Act.

EU-arbeid og internasjonal påvirkning

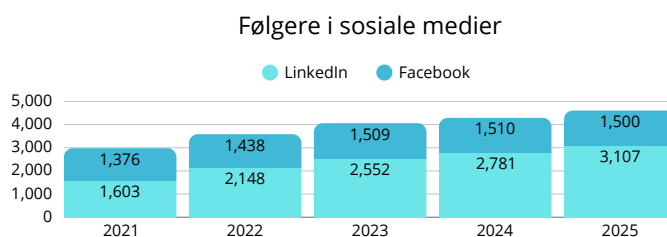
Klyngens EU-rådgiver har sentrale roller i a.spire/Processes4Planet og dermed den strategiske utviklingen i samspill med Europakommisjonen. Klyngen er godt posisjonert for tidlig innspill gjennom disse kanalene, og påvirket direkte utformingen av Clean Industrial Deal-utlysningene. I tillegg leder klyngen en arbeidsgruppe på oppdrag av Europakommisjonens Directorate General Research and Innovation (DG RTD) for å videreutvikle en strategi for konkurransekraft. Vi er også i tett dialog med EUs delegasjon (ambassade) til Norge. Det er generelt stor fart på utviklingen i EU, og vår posisjon gir gode muligheter for å følge med, holde bedriftene orientert, og bidra med innspill til norske myndigheters arbeid.

Gjennom det norske EU-nettverket Proses2030 koordinerer norske aktører seg godt (Innovasjon Norge, Norges forskningsråd, Norsk industri, ACT Cluster Team, Powered by Telemark m.fl). Nettverket står blant annet bak den årlige Proses 2030-konferansen for FoU-medarbeidere i prosessindustrien.

Bidra til at prosessindustrien har godt omdømme og gode rammebetingelser.

Industrien er helt avhengig av kompetanse og godt omdømme. Det var fortsatt **positiv vekst i søker tall** til yrkesfagene i 2025– en trend Eyde-klyngen aktivt har bidratt til gjennom skolebesøk, rådgiverdager og arrangement under Arendalsuka Ung.

Klyngen har styrket dialogen med departementer, nye stortingspolitikere og regionale myndigheter. Vi bidro inn i arbeidet med stortingsmelding om industri som ble lagt frem våren 2025. Siden det var valgår har klyngen hatt fokus på å ha god kontakt med nye stortingspolitikere, både i forkant av valget og etter at det nye stortinget er satt. Det er et godt samarbeid i regionen om behovet for rimelig og langsiktig krafttilgang. Eyde-klyngen har hatt betydelig medieoppmerksomhet i 2025, med 53 nasjonale omtaler og økende interesse for industrirelaterte tema. Det er særlig behovet for strategisk satsing på kritiske og strategiske råmaterialer som har nådd nasjonal interesse - med oppslag i Aftenposten og deltakelse i Dagsnytt 18. Podcasten *Grunnstoffene* har hatt høy aktivitet med 29 episoder og rundt 2700 lyttere per måned.

Unge fremtidstenkere

Eyde Y ble relansert med et nytt kull medlemmer fra industri, underleverandører og samfunnsaktører. Gruppen fungerer som tenketank og jobber med å identifisere tema som skal utfordre industrien inn mot en bærekraftig og konkurransedyktig fremtid. De nye medlemmene er hovedsakelig unge talenter fra kjernemedlemmene i Eyde-klyngen, men også fra underleverandører og andre sentrale samfunnsaktører som Arendals Fossekompagni og GRID Arendal.

Zeroakademiet Sør. Eyde-klyngen samarbeidet med Zero om et program der 15 deltakere fra 15 ulike bedrifter inkl. politikere og interesseorganisasjoner gjennomførte et halvt år med læring, nettverk og innsikt.

Organisasjon

Styrets sammensetning (fra årsmøtet i mars):

- Leder Grethe Hindersland, Alcoa Norway
- Nestleder Erlend Schou Fævelen, GE Health Care Lindesnes
- Hilde Nordvik, Elkem
- Toril Bjørnstad Hodnemyr, Tratec Norcon
- Ronny Glöckner, Morrow Batteries
- Cay Nordhaug, Styrke
- Frank Wehus, Cap Gemini

Vara: Betty Aasheim, Kymera og Rune Hogga, Å Energi/Bulk Infrastructure.
Obseravører: Tor Borgar Hansen, Norges Forskningsråd, Roar Flatland, Innovasjon Norge og Lars Petter Maltby, Prosess21

Ansatte: Helene Falch Fladmark, daglig leder, Stine Skagestad, Kristine Fuller-Gee, Christophe Pinck, Anne Ormshammer, Pål Runde, Nadia Handeland, Frank Spetland, Silje Schei Tveitdal (50%), Alexander Sellerholm (40%) og Jorunn Voje (20%). Ragnar Tronstad, Birte Hegerlund Runde og Nora Grobæk har vært innleide til prosjekter og spesifikke oppgaver og har gjort en betydelig innsats for klyngen i 2025.

Eyde-klyngen fungerer som sekretariat for Battery Norway.

